

Årsrapport for 2020

Illustrasjon: Magdalena Michalka © Transparency International

Styreleders forord

Korrupsjon motvirker kampen mot fattigdom, bekjempelse av ulikhet og stans av klimaendringene. Det undergraver offentlige institusjoner, fører offentlige midler på avveie, undergraver tillit og hindrer utvikling. Bare i løpet av de siste få årene er store og velrennomerte multinasjonale selskaper som Airbus, Ericsson, Halliburton og Rolls Roys tatt i systematisk og omfattende korrupsjon.

Å unngå korrupsjon er ikke bare spørsmål om samfunnsansvar og god selskapsstyring. Korrupsjon er kriminalitet, som vi vet at også selskaper som ellers fremstår som samfunnsstøtter er involvert i.

Derfor er det nødvendig med effektiv strafferettslig forfølgning for å avdekke og straffe korrupsjon som begås av og på vegne av norske selskaper.

I denne sammenheng er funnene i Transparency Internationals rapport *Exporting Corruption* nedslående. Her avdekket TI at håndhevelsen av OECDs korrupsjonskonvensjon har sunket de siste årene. De fleste land har også liten åpenhet om dette, og publiserer ikke utfyllende informasjon om hvordan de håndhever korrupsjonsbestemmelser. Mangelfulle regler om tilgang på eierforhold vanskeliggjør arbeidet, og gjør det vanskeligere for det sivile samfunnet å føre kontroll med myndighetenes arbeid. En annen svakhet er at ofre for korrupsjon svært sjelden blir kompensert for den skaden de lider.

Også i Norge har håndhevelsen sunket. Norske myndigheter har et særlig ansvar for å bekjempe korrupsjon begått av norske borgere og foretak i utlandet, selv om handlingen er begått i land med en svakere, eller uklar/uoversiktlig korrupsjonslovgivning. Vi kan ikke med hånden på hjertet si at de har levd opp til dette ansvaret.

Straffeloven ble endret i fjor slik at det ikke lenger er et vilkår for å straffe korrupsjon i Norge at handlingen også er straffbar eller kan strafforfølges i det landet der den er begått. Korrupsjon i utlandet kan reise vanskelige tolknings- og bevissspørsmål, for eksempel knyttet til om en person ansatt i et utenlandsk datterselskap, eventuelt en mer frittstående agent, skal anses å ha handlet på vegne av et norsk foretak. Det er viktig at norske foretak kan holdes strafferettslig ansvarlig også for handlinger begått på vegne av foretaket av utenlandske statsborgere.

Det er å håpe at ØKOKRIM og andre myndigheter med de nye reglene har fått mer effektive arbeidsbetingelser. Skal man lykkes i kampen mot korrupsjon må man snu trenden med synkende håndhevelse av straffebestemmelsene mot korrupsjon.

Oslo, 14. april 2021

Hans Petter Graver
styreleder

2020 har vært et spesielt utfordrende år med covid-19 pandemien, og det har vist hvordan sårbarheten og risikoen for korrupsjon har økt i denne globale krisen. Antikorrupsjonsarbeidet må derfor forsterkes og Transparency International har en viktig rolle i dette arbeidet med sin tilstedeværelse i over 100 land og med sitt samarbeid med sentrale samfunnsaktører i alle sektorer.

Høsten 2020 vedtok organisasjonen sin nye globale strategi, Holding power to account – a global strategy against corruption 2021–2030. Sentrale mål i strategien er å beskytte offentlige ressurser, stanse ulovlig pengeflyt, sikre integritet i det politiske systemet og et mer ansvarlig næringsliv.

Den internasjonale strategien ligger til grunn for TI Norges strategi i perioden 2021-2025 som ble vedtatt av styret i desember. TI Norge vil bidra til å mobilisere myndigheter, bedrifter, organisasjoner og det sivile samfunn i en samlet innsats mot korrupsjon. Økt åpenhet i offentlig og privat sektor og i sivilsamfunnet, større bevissthet om korrupsjonsrisiko, iverksetting av forebyggende tiltak og kunnskapsutvikling er de strategiske målene for TI Norge i årene framover.

TI Norges medlemmer er den viktigste ressursen for organisasjonens virke og vi ser fram til fortsatt godt samarbeid om aktiviteter som trekker i retning av disse strategiske målene. For at TI Norge skal være relevant for medlemmene, det norske samfunnet og internasjonalt samarbeid, inviterer vi til dialog med medlemmene direkte og gjennom våre konferanser, seminarer og rundebord.

I denne årsrapporten ønsker vi å synliggjøre noe av arbeidet TI Norge gjennom året har initiert og deltatt i. God lesning!

Guro Slette-mark
generalsekretær

Mye ble annerledes i 2020: Den årlige Antikorrupsjonskonferansen ble avlyst. Generalsekretær Guro Slette-mark deltok på en heldigital utgave av Etikkonferansen som TI Norge arrangerte sammen med Kommunal- og moderniseringsdepartementet og KS i september.

Hvem eier Oslo?

Med dette enkle spørsmålet rettet TI Norge i 2020 søkelyset mot hvem som egentlig eier og kontrollerer fast eiendom. Det samme spørsmålet stilles av innbyggere over hele verden: «Hvem eier byen vår?»

Hvitvasking gjennom eiendom i rike land

Bakgrunnen er at fast eiendom har verdi som mye mer enn et sted å bo og som lokale for å drive næringsvirksomhet. Det har vist seg at fast eiendom i storbyer verden over utnyttes til å hvitvaske ulovlig opp-tjente penger. Det kan være penger som er tjent opp gjennom korrupsjon eller annen form for kriminell virksomhet. Ulovlig kapital fra andre deler av verden ender altså opp i de rike landene og i de kommersielt attraktive eiendomsmarkedene. Hvitvasking gjennom fast eiendom er dokumentert i byer som London, Berlin, New York, Toronto, Vancouver, Melbourne, Paris.

Hva med hvitvasking i norsk eiendom?

Er det grunn til å tro at slik hvitvasking også skjer i Norge, - og Oslo?

For å besvare dette spørsmålet, kartla TI Norge alle eierskapene på Aker Brygge,

Tjuvholmen, Bjørvika og Sørenga i Oslo. Eierne er både juridiske personer (selskaper) og fysiske personer. Tallene ble hentet fra matrikkelen, det offentlige registeret over alle tinglyste rettigheter i fast eiendom.

Datagrunnlaget

2866 eiendommer eid av fysiske personer

1404 eiendommer eid av juridiske personer

Kartleggingen viste at det i dette attraktive byområdet finnes klare indikasjoner på hvitvaskingsrisiko, både blant juridiske personer og fysiske personer som eier:

1. Skjult eierskap. For 46 prosent av eierskapene som hører til selskaper, er selskapene registrert i såkalte skatteparadis, noe som

betyr at det reelle eierskapet for en stor del er skjult.

2. Korrupsjonsnivå. Det er et visst innslag av både fysiske og juridiske personer som er registrert i land med moderat til høyt korrupsjonsnivå.

3. Kompliserte eierstrukturer. For 42 prosent av eierskapene som tilhører selskaper, er eierstrukturen komplisert (f.eks. trust, flere eierledd internasjonalt, flere jurisdiksjoner), slik at det eksisterer tvil om hvem som er reelle eiere. Også for privatpersoner (fysiske personer som eier) er det via åpne kilder vanskelig finne informasjon om eieren.

4. Risikoprofiler. Det er et visst innslag av enkeltpersoner med risikoprofil (åtte prosent av de identifiserte fysiske personene), dvs enkeltpersoner som har vært tiltalt i straffesaker eller saksøkt i skattesaker i Norge eller utlandet. En liten del av eierskapene som hører til i selskaper (én prosent) har vært knyttet til ulike typer ulovlig virksomhet.

Transparency International Norge vil med bakgrunn i prosjektets resultater ta initiativ til et videre arbeid om risikoen for og tiltak mot hvitvasking i eiendomsmarkedet.

- Dette er en veldig spennende og god rapport. Vi er glade for at Transparency International Norge har tatt dette initiativet, sa førstestatsadvokat Sven A. Damslora i Økokrim under rapportlanseringen av «Hvem eier Oslo?»

Koronakrise og korrupsjonsfare

“COVID-19 is not just a health and economic crisis. It is a corruption crisis. And one that we are currently failing to manage”, sa Transparency International sin internasjonale styreleder, Delia Ferreira Rubio i forbindelse med lanseringen av TIs korrupsjonsindeks (Corruption Perception Index 2020)

Resultater av korrupsjonsindeksen 2020

- Danmark og New Zealand er på toppen av indeksen med 88 poeng, fulgt av Finland, Singapore og Sverige. Norge er på 7. plass for tredje år på rad, med 84 poeng.
- Helt nederst på indeksen er Sør-Sudan og Somalia med 12 poeng, fulgt av Syria, Yemen og Venezuela.
- Mer enn to tredjedeler av alle landene har en poengsum som er lavere enn 50 (100 er toppscore), med et gjennomsnitt på 43 poeng.

Koronapandemien har vært og er en prøvelse for demokratiet og rettsstaten. Mangel på åpenhet og fare for favorisering av enkeltinteresser over fellesskapet, har vært og er utfordringer under håndteringen av pandemien i mange land. Og korrupsjonsrisikoen forsterkes i krisesituasjoner. Under pandemien har vi sett mange eksempler på det – fra bestikkelser i bytte med negative koronatester, til behandling og helsetjenester, til vaksinekappløpet og offentlige anskaffelser av medisinsk utstyr og kriseberedskap.

Alt er relativt, og TI sin analyse avdekket at land som scorer bra på indeksen, investerte mer i helse, og var mindre tilbøyelige til å undergrave demokrati og rettsstatsprinsipper i håndteringen av pandemien. Og

tilsvarende hadde mange av landene som ligger på bunnen av indeksen dårligere kapasitet til krisehåndtering og pandemien rammet hardere. Det er store forskjeller mellom topp og bunn, men alle land er berørt av korrupsjonsutfordringene knyttet til pandemien.

Også i 2020 hadde TI et spesielt fokus på landene i toppsjiktet av korrupsjonsindeksen i artikkelserien «Trouble at the top». I denne sammenheng er det verdt å minne om at indeksen har sine begrensninger som mål på landenes korrupsjonstilstand. CPI måler oppfatningene av korrupsjon i offentlig sektor, blant annet manifestert gjennom bestikkelse, underslag av offentlige midler, effektiv rettsforfølgelse av korrupsjonssaker, adekvat regelverk og åpenhet. Undersøkelsen inkluderer ikke mål på skatteunndragelse, hvitvasking, finansielt hemmelighold eller ulovlige pengestrømmer. Hvitvaskingskandalene knyttet til Danske Bank og Fishrot Files viste at også de nordiske landene som ligger på toppen av indeksen har et forbedringspotensial, blant annet i finanssektoren.

Se lenke til indeksen, underlagsmateriale mm. her [2020 – CPI – Transparency.org](https://www.transparency.org/en/cpi/2020)

Åpenhet og integritet i internasjonal bistand

Transparency International har en visjon om en verden fri for korrupsjon, og støtter opp om FNs bærekraftsmål og anbefalingene til FN-panelet Financial Accountability and Transparency and Integrity (FACTI) for finansieringen av disse målene. Det innebærer både et nasjonalt ansvar og behov for internasjonalt samarbeid hvor også bistanden spiller en viktig rolle. Norge er en betydelig giver, med 37,8 milliarder kroner i 2019 (oppdaterte tall kommer i april 2021).

Land i krig, naturkatastrofer og konflikt er oftere preget av dårlig styring, ulikhet, fattigdom og dermed også korrupsjon. Slik sett er det naturlig at de landene som ligger på

bunnen av Transparency Internationals korrupsjonsindeks er de samme landene som mottar mest bistand fra Norge, – Syria, Sør-Sudan, Somalia og Jemen. TI Norge er derfor

opptatt av å styrke kontrollen og det forebyggende arbeidet mot korrupsjon i bistanden, slik at kvaliteten sikres. Målgruppene for TI Norges arbeid på dette feltet er norske myndigheter, internasjonale organisasjoner, bistandsorganisasjoner og TI sine søsterorganisasjoner.

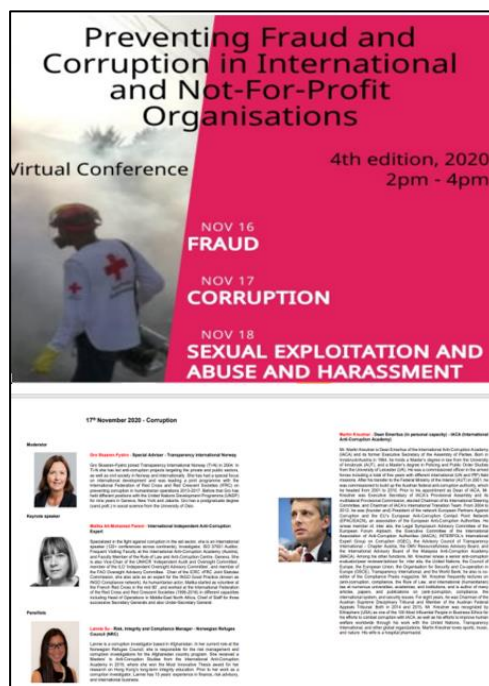
I september 2020 lanserte Norad evalueringsrapporten «*Evaluation of Norway's Anti-Corruption efforts as part of its development policy and assistance*» om antikorrupsjonsarbeidet i bistanden. Evalueringen foreslo blant annet en bredt anlagt antikorrupsjonsstrategi hvor det settes av ressurser til å styrke iverksettingen av nulltoleranseprinsippet for korrupsjon. På den måten kan antikorrupsjonsarbeidet i bistanden bli mer målrettet, kvaliteten blir bedre og det gir større legitimitet til å opprettholde 1-prosentmålet.

TI Norge ga innspill til rapporten, vurderte utkast underveis og følger Norad og UD's oppfølging av evalueringen i samarbeid med sivilsamfunnets antikorrupsjonsgruppe (som nå ledes av Norsk Folkehjelp, Strømmestiftelsen og TI Norge).

25 000 personer har ved utgangen av 2020 fullført TI Norges e-læringsprogram om antikorrupsjon i humanitær bistand.

TI Norge har ledet arbeidet med bevisstgjøring og utforming av treningsverktøyene og for TIs globale program «Preventing Corruption in humanitarian operations» i samarbeid med International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies (IFRC),

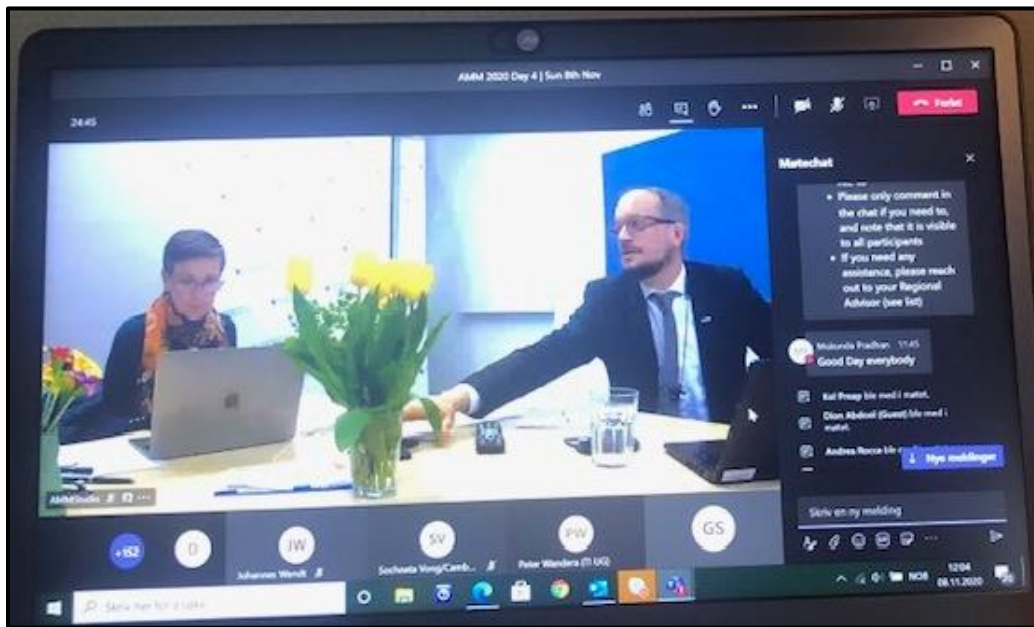
støttet av UD (avsluttet 2017). Samarbeidsprosjektet med IFRC resulterte blant annet i et e-læringsprogram om antikorrupsjon i humanitær bistand. Ved utgangen av 2020 hadde 25 000 personer enten fullført eller var i prosess med dette digitale programmet, og vel 7000 av disse i løpet av 2020.

IFRC arrangerte den globale konferansen «Preventing Fraud and Corruption in International and Not-For-Profit Organizations», med TI Norge (GSF) som moderator i november 2020. Denne digitale konferansen var en del av et større arrangement under Fraud Awareness Week som samlet vel 600 deltakere. TI Norge har også holdt flere kurs og foredrag i løpet av året inkludert to-dagers kurs for mastergradsstudenter i International Relations ved IE Business School i Madrid, og den årlige Bistandskonferansen som retter seg mot norske bistandsorganisasjoner.

Samarbeid med TI-bevegelsen

TI-bevegelsen teller nå over 100 nasjonale avdelinger rundt i verden og et internasjonalt sekretariat i Berlin. Samarbeid i form av kunnskapsutveksling og felles prosjekter på tvers av land, er en styrke for alle parter, og bidrar til kontinuerlig utvikling i antikorrupsjonsarbeidet både nasjonalt og internasjonalt. I 2020 var TI Norge involvert i flere viktige prosjekter.

Det internasjonale årsmøte i Transparency International 2020 (AMM) ble gjennomført digitalt. Her internasjonal styreleder Delia Ferreira Rubio (tv) sammen med direktør for TIs sekretariat i Berlin, Daniel Eriksen.

- Bootcamp on Political Integrity

TI sekretariatet i Berlin har i 2020 ledet to arbeidsgrupper på tema politisk integritet – en med fokus på partifinansiering og en om politisk målretting i sosiale medier (digital political advertising - DPA). TI Norge har deltatt i arbeidet med rapporten om digital politisk målretting. Den kartlegger hvordan relevante aktører (politiske partier, privat sektor etc.) bruker sosiale medier for målrettet politisk påvirkning, og hvorvidt det eksisterer tilstrekkelige demokratiske prosesser og regulering for å fange opp utfordringer knyttet til åpenhet og legitimitet. Anbefalingene trekker i retning av større åpenhet om hvem

som står bak den digitale reklamen, hvem som betaler, hvem den vises til og begrensninger for bruk av mikromålretting (www.transparency.no)

- Prosjektsamarbeid med TI Portugal og TI Island

TI Norge, TI Portugal og TI Island samarbeider om antikorrupsjon i privat sektor, erfaringsutveksling og utvikling av verktøy for forebyggende virksomhet. Prosjektet ble støttet gjennom EØS-finansieringsordningen (EEA Grants Fund for Bilateral Cooperation) i oktober 2020 – prosjektet gjennomføres i 2021-22.

- Prosjektsamarbeid med TI Latvia

TI Norge er prosjektpartner med TI Latvia i et prosjekt som går ut på å utvikle en åpenhetsindeks for kommuner i Norge og Latvia. TI Norge bistår med datainnhenting fra norske kommuner og med metodekunnskap. Arbeidet startet høsten 2020 og vil pågå til 2022.

- Prosjektsamarbeid med TI Slovakia

TI Slovakia fikk i 2020 innvilget EØS-midler til en større kartlegging av reelt eierskap i Slovakia, med TI Norge som partner. I prosjektsamarbeidet deltar også organisasjonen Tax Justice Network Norge. Gjennom prosjektet vil det utvikles ny kunnskap om reelt eierskap, noe som også er særlig relevant for TI Norges arbeid med å følge opp TI Norges kartlegging av eierskap og hvitvaskingsrisiko i fast eiendom.

Regelverksutvikling og reformarbeid

Et viktig arbeid for TI Norge, er å gi innspill til regelverk og annet reformarbeid. I 2020 var det flere aktuelle og relevante initiativ med betydning for å bekjempe korrupsjon og for større åpenhet. Her er et utvalg.

Høringsuttalelser

- Forslag til forskrifter til lov om register over reelle rettighetshavere

Åpenhet i eierskap har vært en viktig sak for TI Norge i mange år. Det har nå kommet på plass en lov om register over reelle rettighetshavere, og høsten 2020 var forskrift til loven på høring. I Finansdepartementets forslag til forskrift, gikk de bl.a. inn for å unnta børsnoterte selskaper og verdipapirfond fra lovens virkeområde. TI Norge skrev i sin høringsuttalelse at dette unntaket var uheldig og burde fjernes. Hele høringsuttalelsen kan leses [her](#).

- Etikuttvalget – revisjon av Oljefondets etiske retningslinjer

TI Norge leverte også høringsuttalelse til NOU 2020: 7 Verdier og ansvar – Det etiske rammeverket for Statens pensjonsfond

utland. Etikuttvalget leverte utredningen i juni og et viktig forslag for TI Norge, var utvalgets forslag om å utvide korrupsjonskriteriet i de etiske retningslinjene til også å gjelde annen grov økonomisk kriminalitet. I tillegg spilte TI Norge i sin høringsuttalelse inn enkelte andre konkrete forslag til større åpenhet i forvaltningen av Oljefondet. Høringsuttalelsen kan leses [her](#).

- Endringer i plan- og bygningsloven

Regjeringen foreslo bl.a. at terskelen for å innvilge dispensasjoner i byggesaker skulle bli lavere.

TI Norge gikk imot forslaget og viste i høringsuttalelsen til [lokaldemokratiundersøkelsen](#), som viser at et flertall i befolkningen tror det skjer usaklig forskjellsbehandling i kommunene. I en undersøkelse for [Kommunesektorens etikkutvalg](#) i 2017 oppga kommunale ledere at de anser plan- og byggesak som det mest utsatte området for utilbørlig påvirkning.

– Ved å øke kommunenes handlingsrom for å innvilge dispensasjon, åpnes det for at en større del av arealbruk og byggetiltak fastlegges utenfor de ordinære beslutningsprosessene som følger av loven, uttalte TI Norge i høringen. TI Norge pekte i uttalelsen også på at en senket terskel for å innvilge dispensasjoner kunne føre til at et økende antall tiltak vil fremmes i form av dispensasjoner, der tiltakshavernes argumenter og påvirkning vil tillegges større vekt, med tilhørende økt risiko for at press, utilbørlig påvirkning og korrupsjon kan gjøre seg gjeldende.

Høringsuttalelsen kan leses [her](#).

Annet

- Åpen høring i Stortingets finanskomité Statens pensjonsfond

Sekretariatet deltok i høringen og ga innspill til hvordan økt åpenhet i forvaltningen av

SPU kan realiseres både i den årlige publikasjonen *Ansvarlig forvaltning* og ved enkelte endringer i *Mandatet for forvaltningen av SPU*. Det ble også levert et skriftlig innspill til komiteen.

- FNs Sikkerhetsråd – Norges rolle

Utenriksminister Ine Eriksen Søreide inviterte sivilsamfunnsorganisasjoner til et møte 15. september der hun redegjorde for Norges prioriteringer i forbindelse med at Norge har fått plass i FNs sikkerhetsråd. I den forbindelse sendte TI Norge inn følgende spørsmål:

Grunnlaget for mange konflikter rundt i verden er storskala korrupsjon, hemmelighold og organisert kriminalitet som igjen tilrettelegger for mange andre former for kriminalitet som ulovlig kapitalflyt og hvitvasking av penger. Bærekraftsmål nummer 16 anerkjenner også denne sammenhengen. Norge har i mange fora arbeidet for å løfte frem disse problemstillingene og har oppnådd både tillit og et godt omdømme i internasjonale fora for sin innsats.

Vil Norge gjøre en særskilt innsats på dette området med sitt medlemskap i sikkerhetsrådet?

Hvis ja, på hvilken måte?

Spørsmålet ble ikke besvart i møtet, men TI Norge sendte et utdypende notat i forbindelse med den internasjonale antikorrupsjonsdagen 9. desember. Brevet kan leses [her](#).

Informasjon og bevisstgjøring i kampen mot korrupsjon

Kunnskapsformidling er en sentral del av TI Norges arbeid. Målet er å skape økt bevissthet om korrupsjonsrisiko i Norge og internasjonalt, og holdningsendring i retning av nulltoleranse for korrupsjon. Det skjer gjennom møter, kurs, workshops og seminarer, deltakelse i det offentlige ordskifte, samt ved å representere TI Norge ute og hjemme.

I løpet av 2020 har TI Norges medarbeidere deltatt med en rekke foredrag og innlegg, de aller fleste digitale. Målgruppene har vært offentlig og privat sektor, samt organisasjoner i arbeidslivet og sivilsamfunnet. Sekretariatet har møtt en rekke kommuner, bedrifter, universiteter og humanitære organisasjoner (se vedlegg).

En god del arrangementer ble dessverre avlyst eller utsatt, inkludert Antikorrupsjonskonferansen, som TI Norge har vært med på å arrangere hvert år siden 2014. Året har krevet andre løsninger for å holde aktiviteten i gang, og TI Norge har derfor tatt initiativ til digitale rundebord for og av medlemmene.

- Medieinnslag og formidling via andre kanaler

TI Norge har i løpet av året gitt en rekke kommentarer og intervjuer til aviser, radio og TV om aktuelle saker. Nyhetsbildet våren 2020 var preget av en omfattende debatt og en rekke medieoppslag i forbindelse med ansettelsen av Nicolai Tangen som ny sjef for Oljefondet. Debatten satte et kritisk søkelys på forhold som Transparency International er opptatt av:

- Åpenhet om roller og interesser
- Uavhengighet mellom offentlige og private interesser
- Kontrollmekanismer og institusjoner som kan sikre slik uavhengighet

- Skatteparadisenes rolle i å skjule pengestrømmer fra kriminalitet og i å tilsløre åpenhet om skatt og reelt eierskap

Med dette som bakteppe, engasjerte TI Norge seg i debatten, både med kommentarer og innlegg.

I tillegg har sekretariatet jevnlig skrevet kommentarer og artikler bl.a. i Dagens Næringsliv og som gjestespaltister i Ny Tid, fagbladet Kommunerevisoren og andre innlegg (se vedlegg for detaljert oversikt).

TI Norges e-læringsprogram om antikorrupsjon i humanitære operasjoner er gjennomført av over 25 000 kursdeltakere fra en rekke land. (se bistand)

TI Norges hjemmeside www.transparency.no og Facebook-profil oppdateres jevnlig med nyhetsstoff og lansering av verktøy. Sekretariatet har i løpet av året bidratt i flere podcaster og videofilmer som også har blitt lagt ut her.

- Dilemmasamling for kommuner

I samarbeid med KS har TI Norge utgitt et nytt verktøy for antikorrupsjonsarbeidet i kommuner og fylkeskommuner: En samling dilemmaer til bruk i etisk refleksjon, dilemmadiskusjon og trening.

I samlingen presenteres dilemmaer fra den kommunale virkeligheten, der kommunalt ansatte, ledere og folkevalgte stilles overfor

valgmuligheter som trener etikkmusklene. Dilemmadiskusjon og etisk refleksjon handler om å gjøre organisasjonen mer motstandsdyktig mot uetisk atferd og korrupsjon.

Tora Aasland, leder i Kommunesektorens etikkutvalg, anbefaler at kommunene bruker dilemmasamlingen i bevisstgjøringsarbeidet (Foto: KS)

Dilemmasamlingen kan senke terskelen for å ta opp korrupsjonsutfordringer i kommunene. Kommunesektorens etikkutvalg fikk i 2018 dokumentert at bare hver fjerde kommune gjennomfører dilemmatrening og praktiske øvelser som ledd i å styrke bevisstheten og etterlevelsen av kommunens etiske retningslinjer. Samlingen bør gjøre det lettere for langt flere kommuner å sette etikk og antikorrupsjon på dagsordenen gjennom dilemmadiskusjoner.

Samlingen kan lastes ned [her](#).

- Konferanse om klimahåndtering og korrupsjon

Klimakrisen er en av vår tids største utfordringer. Mange bedrifter har for lengst startet utviklingen mot et grønnere skifte. Samtidig er det mange forhold som bremser utviklingen. Økonomiske interesser og mangel på politisk vilje, kombinert med usikkerhet om utslippsutvikling og effektene av virkemidlene forsinker måloppnåelsen. I dette problemkomplekset er det også en fare for maktmisbruk og korrupsjon.

Med dette som bakteppe inviterte NHO og TI Norge norske bedrifter til å belyse problemstillingen,

«Hva innebærer koblingen mellom klimakrise og korrupsjon for din bedrift og din bransje? Hvilke risiki er størst, og hva gjør dere for å forebygge?»

- Digitale rundebord for TI Norges medlemmer

Ettersom pandemien har satt begrensninger for fysiske møter med TI Norges medlemmer, lanserte vi i 2020 ideen om digitale rundebord. I løpet av året arrangerte vi tre rundebord der medlemmer ble invitert til å holde innlegg om et aktuelt tema, med påfølgende spørsmål og diskusjon. De digitale rundebordene har igjen bekreftet at TI Norges medlemmer besitter stor kompetanse når det gjelder antikorrupsjon, og at de gjerne deler gjerne denne kunnskapen og kompetansen. Dette tiltaket har vist seg såpass interessant at TI Norge ønsker å fortsette også etter pandemien.

Administrativt

- Medlemsrekruttering

TI Norge også i 2020 hatt en økning i medlemsmassen. Syv nye virksomheter sluttet seg til TI Norges arbeid i løpet av året; Redd Barna, Nortura, Norsk-ukrainsk handelskammer, kommunene Lillestrøm, Sunnfjord og Larvik samt Revisjon Øst IKS. Dessverre meldte tre virksomheter seg ut.

Virksomhetsmedlemmene pr 31.12.2020 (123 i alt) er fordelt slik:

9 børsnoterte selskaper, 18 andre private selskaper, 12 offentlig eide selskaper og virksomheter, 11 ideelle organisasjoner, 14 interesseorganisasjoner/særlovselskaper og 59 kommuner/fylkeskommuner. I 2020 utgjorde samlede medlemsinntekter i overkant av kr 4 mill. og har for 2020 vært den viktigste inntektskilden for TI Norge. Det er gledelig å se at de fleste kommuner som er slått sammen fortsetter medlemskapet i TI Norge.

I tillegg har foreningen 114 personlige medlemmer.

En rekke av medlemmene benytter tilbudene fra TI Norge aktivt, og medlemmene har også verdifull kompetanse som TI Norge bringer sammen for kunnskapsdeling. Arbeidet med å rekruttere flere medlemmer vil fortsette.

- Økonomi

TI Norges økonomiske stilling er tilfredsstillende og årets resultat viser et overskudd på ca. kr 137.000, -. TI Norge forventer en positiv utvikling i 2021 ved rekruttering av flere nye medlemmer og søknader om støtte for å gjennomføre ulike prosjekter.

TI Norge mottok også i 2020 ekstra støtte fra selskapene Equinor, Hydro og Telenor. I tillegg mottok TI Norge prosjektstøtte fra Finansmarkedsfondet og fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

- Styret og sekretariat

Styret møttes fire ganger i 2020.

Styret bestod av styreleder og syv medlemmer, herunder fire kvinner og fire menn. På årsmøtet ble Svein Harald Øygard valgt inn som nytt medlem, styreleder Hans Petter Graver ble gjenvalgt for ett år, og styremedlem Tore Olaf Rimmereid ble gjenvalgt for to år. Styret bestod for øvrig av: Amalie Hilde Tofte, Erik Strøm, Oda Nissen, Mimi Berdal og Gudrun Grindaker.

Sekretariatet hadde gjennom hele året tre ansatte - generalsekretær Guro Slettemark, spesialrådgiverne Gro Skaaren-Fystro og Tor Dølvik i fast stilling.

Gro Skaaren-Fystro

Guro Slettemark

Tor Dølvik

Vedlegg

Foredrag og presentasjoner i 2020.

(GS = Guro Slettemark, GSF = Gro Skaaren-Fystro, TD = Tor Dølvik)

Januar

- 09.01: Brav – foredrag og dilemmatrening «Sustainability kick-off», GS og TD
- 09.01: NTNU Statsvitenskap, dobbeltforelesning for mastergradsstudenter, GSF
- 14.01: Rådmannsskolen/Topplederkonferansen, Norsk Rådmannsforum, TD
- 30-31.01: IE Business School Madrid, to-dagers kurs for mastergradsstudenter, GSF

Februar

- 04.02: Innledning for formannskapet i Jevnaker kommune, TD
- 06.02: Innovasjon Norge – innlegg for offisiell norsk næringslivsdelegasjon til Kenya, GS
- 14.02: SAMPOL, UiB, mastergradskurs i korrupsjonsgransking, GSF
- 18.02: Norges Handelshøyskole, karriere med mening, GSF
- 27.02: Grimstad kommune, GS og TD

Mars

- 04.03: Bergen Global (UiB og CMI) – Korrupsjon forklart, GS
- 10.03: Lier senioruniversitet, TD
- 11.03: Helsingforskomiteen, presentasjon av TI Norges arbeid og undersøkelser, GS
- 11.03: BI, Ledelse og økonomisk kriminalitet, gjesteforelesning, GS
- 23.03: BI, Executive Master of Management in Energy, gjesteforelesning, GSF
- 26.03: Husbanken, foredrag på webinar for 170 medarbeidere fra hele landet. TD
- 27.03: Webinar for administrasjonen i Lillestrøm kommune, TD

April

- 22.04: Advokatfirmaet Erling Grimstad, Bistandsseminaret, GSF

Mai

- 15.05: Forum: Innspill til panelet for finansiering av 2030-agendaen, GSF
- 18.05: Vestre Bærum Rotary, webinar, GS

Juni

- 23.06: Nye Oslo Universitetssykehus' ledergruppe, GS

August

- 27.08: Porsgrunn kommune, ledersamling – Korrupsjonsutfordringer i en krisetid, GS, TD

September

- 04.09: Bymiljøetaten Oslo kommune, ledersamling, webinar, TD
- 09.09: Asker kommune, avdelingsseminar byggesaksavdelingen, TD
- 15.09: TI Norge og NHO – Klimakrise og korrupsjon, GS, GSF
- 15.09: The Catalan Delegation to the Nordic Countries: Anti-corruption conference, GSF

22.09: Etikkonferansen (TI Norge, KS og KMD): Tillitsskapende kommuner, GS

22.09: Akademiet for Livslang Læring, Grenland, Porsgrunn, GSF

Oktober

08.10: TI Norges digitale Rundebord for medlemmer: Erfaringer med bruk av ISO-standard 37001 i virksomhetens antikorrupsjonsarbeid, ved Carl Deschington i PGS, og om Corruption Perception Index, GS

26.10: Sykehusinnkjøp, korrupsjon – et problem for norske sykehus? GS

November

30.10: Stortingets finanskomiteé – åpen høring om Statens pensjonsfond, GS

13.11: Corruption in public management and planning, masterkurs NTNU, TD

17.11: Preventing Fraud and Corruption, virtual conference, IFRC (Genève), GSF

17.11: TI Norges digitale Rundebord for kommunemedlemmer: Antikorrupsjonsarbeid i en krise-tid, GS og TD

Desember

09.12: Equinor – ansatte: The Costs of Corruption, GS

10.12: TI Norges digitale Rundebord for medlemmer: Korrupsjonsrisiko ved fusjoner og oppkjøp ved Maja de Vibe i Statkraft, og om Global Corruption Barometer, GS

Medieinnslag i 2020

23.01. Kommentar til [VG](#) – Korrupsjonsindeksen, GS

24.01. Økokrimpodden: [Korrupsjonsindeksen](#), intervju med GSF

28.02: Kronikk i [Kommunerevisoren](#), TD

02.03: [Ny Tid](#) Hva med ofrene for storskala korrupsjon? GS

04.03: Studentradioen i Bergen, gjest i programmet [Forskningsfronten](#), (podcast) GS

06.03: [Vårt Land](#) Kommentar om gaver til religiøse ledere og forkynnere i menigheter, TD

10.03: [Kommunalteknikk](#) (side 34), gjestespalte om plan- og byggesak, TD

30.03: Informasjonskampanjen «Compliance og risikostyring», [næringsliv.no](#), (bilag til Finansavisen), GSF

31.03: [Kronikk](#) og [redaksjonell](#) sak i DN om økt korrupsjonsrisiko i helsesektoren, GS og Helge Kvamme

Det var en omfattende debatt og en rekke medieoppslag i forbindelse med ansettelsen av Nicolai Tangen som ny sjef for Oljefondet. Debatten satte et kritisk søkelys på forhold som Transparency International er opptatt av:

- Åpenhet om roller og interesser
- Uavhengighet mellom offentlige og private interesser
- Kontrollmekanismer og institusjoner som kan sikre slik uavhengighet

- Skatteparadisenes rolle i å skjule pengestrømmer fra kriminalitet og i å tilsløre åpenhet om skatt og reelt eierskap

Med dette som bakteppe, engasjerte TI Norge seg i debatten, både med kommentarer og innlegg. Her er et utvalg:

[DN 26. mars](#) – Om formuesplassering på Caymanøyene

[Børsen 21. april](#) – Frykter omdømmekrise for Norge

[VG 23. april](#) – Korrupsjonseksperter om USA-seminaret

[Børsen 11. mai](#) – Kritikk helt på sin plass

NRK Dagsrevyen 25.april

[VG 28. mai](#) – Skatteparadiskritikk mot Norges Bank

[Verdidebatt](#) (Vårt Land) 29. mai – Tonen fra toppen i Oljefondet og Norges Bank, GSF

- [Ny Tid, juni](#) - Vaksine mot korona og korrupsjon, GSF

- [NRK 24. juni](#) – Korrupsjonssiktet i Nittedal kommune, TD

- [Kommunal Rapport 22. juni](#). Oppslag i forbindelse med lanseringen av Dilemmasamlingen

- [Aftenposten 24. juni](#). Oppslag i forbindelse med lanseringen av Dilemmasamlingen

- [E24 6. juli](#) – Kommentar i forbindelse med endringer i straffeloven, GS

- [Ny Tid, høst](#) «Når korrupsjon tar liv» - om eksplosjonen i Beirut, GS

- [Aftenposten 23. aug](#) og [NRK](#) – kriminelle som kjøper kypriotisk statsborgerskap, GS

Dokumentavsløringen FinCEN files

Dokumentlekkasjen FinCEN Files består av 2100 rapporter om mistenkelige transaksjoner (MT-rapporter). Rapportene er sendt fra amerikanske banker til Financial Crimes Enforcement Network (FinCEN) i årene 2008-2017. Aftenposten har fått tilgang til lekkasjen gjennom sitt samarbeid med ICIJ, et internasjonalt nettverk av gravejournalister, og har i en rekke [artikler](#) belyst bl.a. bankenes rolle i å hvitvaske penger og hvilke samfunnsmessige skadelige konsekvenser dette har. Den 21. september sendte Dagsnytt 18 (NRK) et innslag om lekkasjen, der Guro Slette-mark var gjest sammen med Aftenpostens nyhetsredaktør. Innslaget kan sees [her](#).

[Helgemorgen 19. sept](#) GS var gjest i programmet som handlet om protestene mot korrupsjon i Hviterussland, Bulgaria og Russland (innslaget kommer 1 time og 36 min inn i sendingen)

Innlegg i forbindelse med [Bistandsaktuelt](#) sin undersøkelse om holdninger til bistanden og evalueringen av antikorrupsjonsarbeidet i norsk bistand, GSF.

Nytt nettsted: [åpenhet.no](#) Nettstedet er en samarbeidsplattform med nyheter, meninger og informasjon om viktige tiltak som fremmer større åpenhet i samfunnet. Organisasjonen Tax Justice Network Norge er ansvarlig for nettstedet – og TI Norge har bidratt med intervjuer og blogginnlegg.

[Ingen vet hvor mye av Norge som eies fra skatteparadis](#), intervju i DN 22. desember i en artikkelserie om skjult eierskap i eiendom, TD.

[Toppen av et isfjell](#) – av spesialrådgiver Gro Skaaren-Fystro står på trykk i Ny Tid vinter 2020/21

I forbindelse med Antikorrupsjonsdagen den 9. desember, produserte vi en kort film der vi bl.a. tar til orde for at Norge må ta en aktiv rolle i å sette korrupsjon på dagsorden i FNs Sikkerhetsråd. I tillegg spurte vi våre politiske partier om de største korrupsjonsutfordringene globalt og nasjonalt. Fire av partiene tok oppfordringen. Filmen kan sees [her](#)

[Kronikk i DN](#) 26. desember: Vandrende interessekonflikter, Guro Slettemark og Tina Søreide

Støtt TI Norge – bli medlem!